

Handläggare:
Martin Anagrius
08 508 19 700

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2017-10-19

HBTQ-certifiera förskolor och öppna förskolor

Svar på medborgarförslag

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på ett medborgarförslag om att HBTQ-certifiera förskolor och öppna förskolor.

Jonas Wilhelmsson
tillförordnad stadsdelsdirektör

Ingalill Gustavsson
avdelningschef

Sammanfattning

I ett medborgarförslag föreslås att förskolor och öppna förskolor ska HBTQ-certifieras och att det ska finnas egna öppettider på öppna förskolan för HBTQ-/regnbågsfamiljer. Förslagsställaren anser att bemötande och acceptans för regnbågsfamiljer behöver utvecklas inom förskolor och öppna förskolor.

Öppna förskolors personal har genomgått Stockholms stads HBTQ-diplomering som bygger på RFSL:s certifieringsprogram. För närvarande finns däremot inga planer på särskilda öppettider för regnbågsfamiljer. Inom förskolan har personal deltagit i en inspirationsdag på temat Bli normkreativ. Förvaltningen planerar för fortsatta utbildningsinsatser, där både stadens diplomutbildning och andra föreläsningar är aktuella. Alla förskolor arbetar aktivt med sin gemensamma likabehandlingsplan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för förskola och fritid.

Medborgarförslaget

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 24 augusti i år fick förvaltningen i uppdrag att bereda ett medborgarförslag om att HBTQ-certifiera alla kommunala skolor, förskolor och öppna förskolor och se till att varje stadsdelsnämnd har egna öppettider på öppna förskolan för HBTQ-/regnbågsfamiljer.¹

Förslagsställaren anser att bemötande och acceptans för regnbågsfamiljer behöver utvecklas inom förskolor och öppna förskolor. Hen skriver om vikten av utbildad personal i dessa verksamheter och pekar på ett behov av att ha särskilda tider för regnbågsfamiljer inom öppna förskolan så att dessa familjer ska kunna knyta nya kontakter utan frågor och dömande.

HBTQ-certifiering

HBTQ-certifiering leds av en utbildare från RFSL och genomförs under cirka fem månader. Samtliga anställda i verksamheten genomgår utbildningen och är delaktiga i utvecklingsarbetet. Fokus för HBTQ-certifieringen är HBTQ-personers livsvillkor, normer kopplade till kön och sexualitet samt vad ett HBTQ-kompetent bemötande innebär.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I Stockholm är det utbildningsnämnden som ansvarar för de kommunala skolorna. Förvaltningen berör därför inte den delen av förslaget i det här tjänsteutlåtandet.

I Stockholms stads budget 2017 ger kommunfullmäktige anvisningar om att alla nämnder och styrelser inom den egna verksamheten ska säkerställa respekt för mänskliga rättigheter

---

¹ HBTQ är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner och personer med queera uttryck och identiteter. Allt oftare används numera det bredare begreppet HBTQI, där I står för intersexuell. Intersexualism är ett samlingsnamn som innefattar en bred grupp individer vars könskaraktäristik faller utanför typiska, binära ”normer” om manligt och kvinnligt. Det kan handla om primära könsegenskaper som inre och yttre könsorgan, fortplantningssystem, hormonnivåer och könskromosomer, eller sekundära egenskaper och inte om könsidentiteten i sig. Det handlar inte heller om sexuell läggning – intersex-personer kan ha olika sexuella läggningar

och att arbetet för ett Stockholm fritt från diskriminering ska prioriteras. Budgeten trycker på vikten av att arbeta normkritiskt och öka HBTQ-kompetensen hos de medarbetare som möter stockholmarna. Normkritik innebär bland annat att få syn på, och ifrågasätta, de normer som påverkar uppfattningar om vad som är ”normalt” och därmed oreflekterat uppfattas som önskvärt.

Första stadsdelsnämnd arbetar för acceptans, ett gott bemötande och ett normkritiskt förhållningssätt i alla verksamheter som möter stadsdelsområdets invånare och även internt bland personalen. Det är mycket viktigt att öka kunskapsnivån hos förvaltningens personal för att bättre kunna möta och tillfredsställa de behov som finns hos invånare som kommer i kontakt med förvaltningens service.

Förvaltningens fältassistenter är sedan tidigare certifierade genom RFSL, Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners och queeras rättigheter. Chefer och några nyckelpersoner inom de båda avdelningarna egen regi och beställare deltar just nu i stadens diplomeringsutbildning – se nedan. Dessutom planeras en bredare utbildningsinsats inom förvaltningen.

Öppna förskolan

Öppna förskolans personal tillhör fritidsenheten som också ansvarar för drift av parklekar och fritidsgårdar. Enheten har under föregående verksamhetsår haft utbildningstillfällen med teman kring normkritik och genusfrågor, med bland andra Edna Eriksson och Machofabriken som föreläsare.

Stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter genomför en diplomutbildning för ett HBTQ-kompetent och normkritiskt bemötande som lanserades det här året. Utbildningen är framtagen för att stärka arbetet med att uppnå visionen om ett Stockholm för alla. Öppna förskolans personal har under våren, tillsammans med ungdomsverksamheten Tuben och Morris öppna verksamhet för unga med funktionsvariationer, genomgått denna diplomering. Under hösten fortsätter diplomeringen för enhetens övriga personal.

Stadens diplomering bygger på RFSL:s certifieringsprogram. Dessa två utbildningar är mycket lika varandra, även om certifieringen är mer omfattande.

Som en del av diplomeringen har ett särskilt handlingsprogram utarbetats inom varje verksamhet. Inom öppna förskolan planerar enheten bland annat att se över text i marknadsföringsmaterial, språk i sånger och ramsor, urval av litteratur, statistik, närvaro och brukarenkäter.

För närvarande finns inga planer på att ha särskilda öppettider för regnbågsfamiljer på någon av nämndens öppna förskolor.

Förskolan

Stadens budget 2017 anger följande: ”Förskolan ska arbeta normkritiskt, antirasistiskt och motverka stereotypa könsroller och diskriminering. Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska i dessa frågor samråda med kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter, samt med stadens barnombudsman för att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter.”

Under våren har kulturombud, läsombud, pedagoger och annan förskolepersonal deltagit i kulturförvaltningens inspirationsdag Bli normkreativ. Inom förvaltningens förskolor planeras fortsatta utbildningsinsatser i arbetet för att nå ovan beskrivna uppdrag i stadens budget. Både stadens diplomutbildning och andra föreläsningar är aktuella i denna satsning.

Förvaltningens förskolor har en gemensam likabehandlingsplan. Den är en grund för hur förskolorna arbetar kring likabehandling. Det handlar om att värna barnens rättigheter och att införa FN:s barnkonvention i förskolan. Arbetet syftar till att förstärka respekten för allas lika värde och omfattar alla diskrimineringsgrunder i lagstiftningen. (Lagens diskrimineringsförbud gäller kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.)

Exempel på arbetssätt som redovisas i likabehandlingsplanen:

- Identifiera och stärka verksamhetens positiva förutsättningar för likabehandling.
- Pedagoger finns närvarande både som ett direkt och indirekt stöd. Likheter och olikheter lyfts fram som något positivt.

- Pedagogerna har kontinuerlig kontakt med föräldrar, genom den dagliga kommunikationen samt genom informationsbrev, utvecklingssamtal och föräldramöten.
- Pedagogerna verkar för tolerans kring olika behov och kulturer.
- Pedagogerna arbetar medvetet för att skapa en förståelse för olika familjebildningar genom litteratur och samtal med barnen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Bilaga

Medborgarförslag om att HBTQ-certifiera förskolor och öppna förskolor